संच : क

शिक्षकांसाठी सूचना सातवी : मराठी

पायाभूत चाचणी : २०१७–१८

इयत्ता – सातवी
विषय : मराठी

लेखी प्रश्नांबाबत शिक्षकांना सूचना **एकूण गुण : ५०**

प्रश्न १) शब्द ऐकून लिही. (गुण ५)

क्षेत्र : लेखन (श्रुतलेखन)

उद्‌दिष्ट : जोडाक्षरसहित व जोडाक्षरविरहित शब्दांचे लेखन तपासणे.

सूचना :
- यादीतील शब्द सांगताना मोठ्याने वाचावा. शब्दाचा अर्थ लक्षात यावा म्हणून शब्द सलग वाचावा.
- मग २ सेकंद थांबून शब्द पुन्हा वाचावा.
- मुलांचा शब्द लिहून झाल्यावर त्याला शब्द तपासण्याची सूचना देऊन शब्द पुन्हा एकदा वाचावा.

शब्द :

१) वायफळ	२) मैदान
३) सूर्यमाला	४) कुऱ्हाड
५) अन्नदान	६) पत्रकार
७) निबंध	८) फॅशन
९) शुभ्र	१०) पेट्रोल

गुणदान : **प्रत्येक योग्य शब्दास अर्धा गुण याप्रमाणे गुणदान करावे.**
हा प्रश्न तपासताना काही बाबी लक्षात घ्याव्यात. शब्द सलग लिहिला असेल व लेखननियमांनुसार बरोबर असेल तरच गुण द्यावेत. उदा. 'मैदान' ऐवजी 'मयदान' किंवा 'निबंध' ऐवजी 'निबंद'/'निंबध' असे लिहिल्यास गुण देऊ नयेत.

प्रश्न २ ते ४) हा उतारा वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही. (गुण ५)

योग्य उत्तरे व गुणदान

प्रश्न २) रूपाली चव्हाण (गुण १)

प्रश्न ३) **क)** ढगांतून तरंगत जात असल्याचा (गुण २)

प्रश्न ४) प्लॅटफार्म चढण्यासाठी आणि उतरण्यासाठी सरकते जिने, टोकन टाकताच उघडणाऱ्या झडपा, मेट्रोच्या डब्यांचे आपोआप उघडणारे व बंद होणारे दरवाजे, वातानुकूलित स्वच्छ डबे, झूम वेगाने धावते (यापैकी कोणतीही दोन वैशिष्ट्य लिहिल्यास दोन गुण.) (गुण २)

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G

संच : क

प्रश्न ५ ते ७) खाली दिलेली कविता वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही. (गुण ५)

प्रश्न ५) **क)** सूर्य उगवण्याची (गुण १)

प्रश्न ६) पक्ष्यांच्या, विहंगाच्या, पाखरांच्या इ. अचूक उत्तरास एक गुण द्यावा. (गुण २)

प्रश्न ७) सकाळ झाल्याच्या आनंदात पारिजात बहरून त्याचा सडा पडेल व सुगंध पसरेल.
(याप्रमाणे जवळचा अर्थ लिहिल्यास गुण द्यावेत.) (गुण २)

प्रश्न ८ ते १०) हा उतारा वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही. (गुण ५)

प्रश्न ८) **क)** पीयुषच्या गाईचे (गुण १)

प्रश्न ९) गायींना पीयुष गरमा-गरम पोळ्या घेऊन गेला, त्या त्याच्या ओळखीच्या नव्हत्या म्हणून आईला काळजी वाटली. (गुण २)
(या अर्थाने आलेल्या स्थानिक भाषेतील उत्तराचा स्वीकार करावा.)

प्रश्न १०) काळ्या रंगाची व तपकिरी मोठ्या डोळ्यांची होती. (गुण २)

प्रश्न ११ ते १३) हा लेख वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही. (गुण ५)

प्रश्न ११) तुम्हाला/आपल्याला काय हवे ते (गुण १)

प्रश्न १२) **अ)** पैशाने फक्त देवाण-घेवाण करता येते म्हणून. (गुण २)

प्रश्न १३) झोप, मैत्री, प्रेम (गुण २)

प्रश्न १४) पर्वत - सामान्य नाम (गुण २)
चपळाईने - भाववाचक नाम

प्रश्न १५) **क)** हाताची पाचही बोटे सारखी नसतात. (गुण २)

प्रश्न १६) **अ)** पाहुण्यांसाठी आईने आधीच सरबत **करून** ठेवले.
(गुण १)
ब) जॉन मित्रांना पाहताच **पळत** सुटला.
(प्रत्येकी अर्धा याप्रमाणे एक गुण.)

प्रश्न १७) सरांनी आशुतोषला, ''**या** वह्या घेऊन जा'' असे सांगितले.
''**कोणी** वह्या आणल्या नाहीत? ते विचार,'' असे म्हणाले.
त्याने मुलांना निरोप दिला. **तो** अभ्यासाला बसला. (गुण २)
(प्रत्येक योग्य सर्वनामाला अर्धा याप्रमाणे एकूण दोन गुण.)

प्रश्न १८) 'जाडेभरडे' आणि 'बर्फाच्छादित' (गुण २)
शब्दांचा वापर करून प्रत्येकी एक वाक्य बरोबर लिहिल्यास प्रत्येकी एक गुण द्यावा.

Runa Graphics : *Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G*

संच : क

प्रश्न १९) कर्ता - शबाना (गुण १)
कर्म - चित्र
(प्रत्येकी अर्धा याप्रमाणे एक गुण.)

प्रश्न २०) विशेषण - दुप्पट (गुण १)
विशेष्य - गुंतवणूक
(प्रत्येकी अर्धा याप्रमाणे एक गुण.)

प्रश्न २१) खाली दिलेल्या प्रसंगाच्या आधारे संवाद तयार करून लिही. (गुण ५)

क्षेत्र : स्व-अभिव्यक्ती

उद्दिष्ट : लेखी स्व-अभिव्यक्ती तपासणे.

गुणदान : **प्रमाण भाषेचा वापर अपेक्षित नाही.**

गुण	निकष
०	काहीही लिहिलेले नाही किंवा केवळ शब्दलेखन किंवा अर्धवट वाक्य.
१	दिलेल्या प्रसंगाचा सुटा सुटा विचार करून वाक्यांचे लेखन, वाक्यात सलगता नाही.
२	• दिलेल्या प्रसंगाचा एकत्रित विचार करून लेखन केले आहे; पण • वाक्यरचना नीट नाही. • लिहिताना दिलेल्या सर्व तपशिलांचा वापर नाही. • दोन वेगवेगळ्या व्यक्तिरेखा उभ्या केलेल्या नाहीत.
३	• दिलेल्या प्रसंगाचा संदर्भ लक्षात घेऊन संवाद पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला आहे. • वाक्यरचना काही ठिकाणी विस्कळीत असू शकते. • दोन व्यक्तिरेखा काही प्रमाणात उभ्या करण्याचा प्रयत्न. • लिखाणात काही ठिकाणी सलगता, सुसंगतपणा नाही. त्यामुळे संपूर्ण संवादाचा एकत्रित विचार करून अर्थबोध नाही.
४	• दिलेल्या प्रसंगाचा संदर्भ लक्षात घेऊन संवाद लेखन केले आहे. • संवादाला सुसंगत सुरुवात आणि शेवट आहे. • पात्रे व त्यांची भूमिका यांचा फारसा विस्तार केलेला नाही. • दिलेल्या तपशिलांचा मर्यादित विस्तार
५	• दिलेल्या प्रसंगाचा संदर्भ लक्षात घेऊन संवाद लेखन केले आहे. संवादाला सुसंगत सुरुवात आणि शेवट आहे. • संवाद खुलविण्यासाठी बारकावे व तपशील दिले आहेत. • पात्रांची व्यक्तिरेखा विकसित केलेली दिसते. • दिलेल्या तपशिलांची सविस्तर मांडणी करून लेखन खुलविण्याचा प्रयत्न.

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G

संच : क

प्रश्न २२) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर कल्पना करून तू तुझ्या भाषेत लिही. (गुण ५)

१) मोबाईलवर बंदी आली तर... २) शाळेला दप्तरच नसेल तर...

३) सूर्य उगवला नाही तर... ४) सायकल बोलू लागली तर...

क्षेत्र : स्व-अभिव्यक्ती

उद्‌दिष्ट : लेखी स्व-अभिव्यक्ती तपासणे.

गुण	निकष
०	काहीही लिहिलेले नाही किंवा दिलेल्या विषयांचा विचार न करता केलेले असंबद्ध लेखन किंवा केवळ शब्दलेखन.
१	विषयाचे शीर्षक वापरून केलेले वाक्यांचे सुटे सुटे लेखन, काही शब्द बदलून केलेले वाक्यांचे परत परत लेखन.
२	विषयाचा संदर्भ लक्षात घेऊन केलेले लेखन ज्यात, • वाक्यरचना तुटक आहे. • विषयाला धरून वरवरचे, ढोबळमानाने केलेले लेखन, लेखनात विस्कळीतपणा आहे.
३	विषयाचा संदर्भ लक्षात घेऊन केलेले लेखन ज्यात, • वाक्यरचना काही ठिकाणी नीट आहे. • लेखन मुद्‌देसूद करण्याचा प्रयत्न दिसतो. • कल्पना विस्तार मर्यादित व अगदीच थोडा केलेला आहे.
४	• लेखनाला सुरुवात व शेवट अशी रचना करण्याचा प्रयत्न. • वाक्यरचना नीट आहे (एक-दोन ठिकाणी विस्कळीत असू शकते) • काहीच कल्पनांचा विस्तार सविस्तर केलेला आहे.
५	• लेखनाला सुसंगत सुरुवात व शेवट आहे. • वाक्यरचना नीट आहे. • कल्पनांचा विस्तार नेमका व विषयाला धरून झाला आहे. • लेखनात बारकावे व तपशील दिल्याने लेखन प्रभावी झाले आहे.

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G

संच : क

प्रश्न २३) मित्राला वाढदिवसाच्या शुभेच्छा देण्याकरिता पत्र लिही. (गुण ५)

क्षेत्र : स्व-अभिव्यक्ती

उद्दिष्ट : लेखी स्व-अभिव्यक्ती तपासणे.

गुण	निकष
०	काहीही लिहिलेले नाही किंवा दिलेल्या संदर्भाचा विचार न करता केलेले असंबद्ध लेखन किंवा केवळ शब्दलेखन.
१	दिलेल्या मुद्द्यांचा विचार करून वाक्यांचे सुटे सुटे लेखन.
२	• दिलेल्या मुद्द्यांचा एकत्रित विचार करून लेखन केले आहे; पण • वाक्यरचना नीट नाही. • लिहिताना लेखाचा तपशील दिलेला नाही. • पत्राची रचना विस्कळीत आहे.
३	• दिलेल्या मुद्द्यांचा संदर्भ लक्षात घेऊन पत्र पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला आहे. • लेखाचा आशय लक्षात येईल असे मुद्दे मांडलेले आहेत. • पत्रातील लिखाण ओघवते नसले तरी वाक्यरचना नीट आहे. लिखाणात काही ठिकाणी सलगता, सुसंगतपणा नाही. • विषयाचा विस्तार थोडक्यात आणि मर्यादित केलेला आहे.
४	• दिलेल्या मुद्द्यांचा संदर्भ लक्षात घेऊन पत्र लिहिलेले आहे. • पत्राची सुसंगत सुरुवात आणि शेवट आहे. • तपशिलाचा मुद्देसूद विस्तार केला आहे.
५	• दिलेल्या मुद्द्यांचा संदर्भ लक्षात घेऊन पत्र लिहिलेले आहे. • पत्राला सुसंगत सुरुवात आणि शेवट आहे. • पत्राचा आशय मुद्देसूद आहे. बारकावे व तपशील दिले आहेत. • पत्र लिहिण्यामागची भूमिकाही स्पष्ट केली आहे.

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G

संच : क

तोंडी प्रश्नांबाबत शिक्षकांना सूचना **एकूण गुण : १०**

तोंडी प्रश्न १) उताऱ्याचे प्रकट वाचन करून घेणे. (गुण ५)

प्रश्नकर्त्यांसाठी सूचना :

- हा प्रश्न प्रकट वाचनाचे कौशल्य तपासण्याबरोबरच मुलाचे आकलन तपासण्यासाठी आहे.
- हा प्रश्न तोंडी असल्याने एकेका विद्यार्थ्याला जवळ बोलावून विचारायचा आहे.
- वर्गात जास्त मुले असल्यास दोन ते तीन दिवसात चाचणीचा हा भाग पूर्ण करता येईल.

प्रश्नकर्त्याने देण्याची सूचना :

मी तुला एक उतारा वाचायला देणार आहे. तो उतारा मोठ्या आवाजात वाच. मग मी तुला काही प्रश्न विचारणार आहे, त्यांची उत्तरे तू द्यायची.

उतारा :

तिचा स्वभाव तसा चंचलच होता. म्हणून पेशवे तिला लाडाने ‘छबिली’ असं म्हणायचे.

कुठेही जायचं असलं तरी तिघं बरोबर असायचे. फिरायला जाताना, खेळताना, कुठेही त्यांचे त्रिकूट असायचे.

नानासाहेब आणि रावसाहेब यांच्याबरोबर मनूचेही शिक्षण सुरू झाले.

मनू मुळातच हुशार होती. त्यामुळे तिला काहीही शिकवले तरी ती पटकन शिकायची. मनू युद्धकलेचेही शिक्षण शिकली. लिहिणे-वाचणे, याबरोबर तलवार चालवणे, घोडदौड, धनुष्यबाण चालवणे, भालाफेक वगैरे सगळ्या गोष्टी मनू पटकन शिकली.

त्या काळात स्त्रियांना असले शिक्षण कधीच दिले जात नसे. त्यामुळे मनूचे सगळ्यांना कौतुक वाटत असे.

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G

संच : क

वाचनासाठीचे गुणदान :

गुण	निकष
०	मुलाने उतारा वाचण्यात रस दाखवला नाही, मदत करूनही वाचता आले नाही.
१	मदत करून काही शब्दांचे वाचन. वाचनातून वाक्याचा बोध नाही.
२	मदत न करता शब्दांचे वाचन. वाचनातून बोध नाही.
३	उताऱ्याचे प्रयत्नपूर्वक वाचन, वाचनातून वाक्याचा बोध होतो आहे. आधी मनात वाचून मग प्रकट वाचन चालेल.
४	काही वाक्यांचे स्वराघातासह प्रकट वाचन.
५	उताऱ्याचे स्वराघातासह प्रकट वाचन. गती महत्त्वाची नाही. वाक्यांचे परत वाचन चालेल.

आता मुलाने वाचलेल्या उताऱ्यावर आधारित खालील प्रश्न विचारणे. (गुण ५)

गुण **योग्य उत्तर**

तोंडी प्रश्न २) मनूला पेशवे लाडाने कोणत्या नावाने हाक मारत असत? (१) (ब)

अ) छकुली

ब) छबिली

क) छुटकी

तोंडी प्रश्न ३) मनू कोणकोणत्या गोष्टी शिकली? (२)

(युद्धकला, लिहिणे-वाचणे, तलवार चालवणे,
घोडदौड, धनुष्यबाण चालवणे, भालाफेक)

तोंडी प्रश्न ४) त्रिकूटामध्ये कोणाकोणाचा समावेश असायचा? (२)

(नानासाहेब, रावसाहेब आणि मनू)

■■■

Runa Graphics : Com. 3/D Question Paper/ Payabhut Chachani 2017-18/Marathi/Teachers For Instructions / Std. 7/Sanch-C/ Proof -II/19-06-2017/G